

Mnożenie macierzy algorytmem Bineta i Strassena

Jakub Płowiec, Filip Dziurdzia

Zadanie

Dla macierzy o rozmiarze mniejszym lub równym $2^l \times 2^l$ algorytm rekurencyjny Binéta. Dla macierzy o rozmiarze większym od $2^l \times 2^l$ algorytm rekurencyjny Strassena.

Wstęp teoretyczny

1. Wprowadzenie

Najbardziej intuicyjną metodą mnożenia jest **klasyczne mnożenie macierzy**, które ma złożoność czasową $\mathbf{O}(n^3)$. W celu zwiększenia efektywności opracowano różne optymalizacje, takie jak:

- **Metoda Bineta**, która opiera się na rekurencyjnym dzieleniu macierzy na mniejsze bloki i stosowaniu klasycznego mnożenia dla najmniejszych podmacierzy.
- **Metoda Strassena**, która wykorzystuje sprytne obliczenia rekurencyjne, zmniejszając liczbę operacji mnożenia kosztem dodatkowych operacji dodawania i odejmowania.

Obie te metody zmniejszają liczbę operacji mnożenia, co prowadzi do przyspieszenia obliczeń w porównaniu do klasycznej metody.

2. Klasyczne mnożenie macierzy

Niech dane będą dwie macierze kwadratowe:

$$A = [a_{ij}] \quad \text{oraz} \quad B = [b_{ij}]$$

o wymiarach $n \times n$. Klasyczne mnożenie macierzy definiujemy jako:

$$C = A \cdot B, \quad \text{gdzie} \quad c_{ij} = \sum_{k=1}^n a_{ik} \cdot b_{kj}$$

Dla każdego elementu c_{ij} wykonujemy n operacji mnożenia i dodawania, co prowadzi do całkowitej liczby operacji rzędu $\mathbf{O}(n^3)$.

3. Metoda Bineta – mnożenie adaptacyjne

3.1 Idea metody

Metoda Bineta polega na rekurencyjnym podziale macierzy na bloki i wykonywaniu mnożenia na mniejszych podmacierzach.

3.2 Algorytm

1. Podział macierzy na podmacierze

Dzielimy macierze na cztery mniejsze bloki:

$$A = \begin{bmatrix} A_{11} & A_{12} \\ A_{21} & A_{22} \end{bmatrix}, \quad B = \begin{bmatrix} B_{11} & B_{12} \\ B_{21} & B_{22} \end{bmatrix}$$

2. Rekurencyjne mnożenie bloków

Obliczamy wyniki dla podmacierzy:

$$C_{11} = A_{11}B_{11} + A_{12}B_{21}$$

$$C_{12} = A_{11}B_{12} + A_{12}B_{22}$$

$$C_{21} = A_{21}B_{11} + A_{22}B_{21}$$

$$C_{22} = A_{21}B_{12} + A_{22}B_{22}$$

3. Scalanie wyników

Łączymy bloki w macierz wynikową C .

3.3 Złożoność obliczeniowa

Niestety metoda Bineta działa ze złożonością $O(n^3)$, jednakże wykonywanych jest mniej operacji niż przy klasycznym mnożeniu.

4. Metoda Strassena

4.1 Idea metody

Metoda Strassena, opracowana przez Volkera Strassena w 1969 roku, redukuje liczbę operacji mnożenia, zamieniając część z nich na operacje dodawania i odejmowania. Kluczowa idea tej metody polega na inteligentnym wykorzystaniu tożsamości macierzowych w celu zmniejszenia liczby mnożeń blokowych z **8 do 7**.

Dzięki temu, zamiast złożoności $O(n^3)$, uzyskujemy złożoność $O(n^{\log_2 7}) \approx O(n^{2.81})$, co jest znaczną poprawą dla dużych macierzy.

4.2 Algorytm

Podobnie jak w metodzie Bineta, dzielimy macierze A i B na cztery bloki. Następnie definiujemy siedem pośrednich iloczynów macierzowych:

$$M_1 = (A_{11} + A_{22}) \cdot (B_{11} + B_{22})$$

$$M_2 = (A_{21} + A_{22}) \cdot B_{11}$$

$$M_3 = A_{11} \cdot (B_{12} - B_{22})$$

$$M_4 = A_{22} \cdot (B_{21} - B_{11})$$

$$M_5 = (A_{11} + A_{12}) \cdot B_{22}$$

$$M_6 = (A_{21} - A_{11}) \cdot (B_{11} + B_{12})$$

$$M_7 = (A_{12} - A_{22}) \cdot (B_{21} + B_{22})$$

Na ich podstawie obliczamy elementy wynikowej macierzy C :

$$C_{11} = M_1 + M_4 - M_5 + M_7$$

$$C_{12} = M_3 + M_5$$

$$C_{21} = M_2 + M_4$$

$$C_{22} = M_1 - M_2 + M_3 + M_6$$

4.3 Złożoność obliczeniowa

Metoda Strassena redukuje liczbę mnożeń, ale wprowadza dodatkowe operacje dodawania i odejmowania. Jej złożoność wynosi:

$$O(n^{\log_2 7}) \approx O(n^{2.81})$$

co daje znaczną poprawę dla dużych macierzy.

Rozwiązanie

Implementację obu algorytmów, funkcji je scalającej oraz generowanie wykresów wykonaliśmy w języku **Python**.

1. Pseudokod

Funkcja: `matrix_multiplication(A, B, l)` - Dane wejściowe:

- A, B: Kwadratowe macierze o rozmiarze $n \times n$
- l: Próg przełączania na metodę Strassena
- **Wynik:**
- Macierz C, będąca wynikiem iloczynu $A * B$

Algorytm: 1. **Warunek bazowy:**

- Jeśli $n \leq l$, oblicz $C = \text{strassen_multiplication}(A, B)$ i zwróć wynik.

2. Podział macierzy:

- Podziel A na cztery podmacierze: $A_{11}, A_{12}, A_{21}, A_{22}$
- Podziel B na cztery podmacierze: $B_{11}, B_{12}, B_{21}, B_{22}$

3. Rekurencyjne obliczanie wynikowych podmacierzy:

Oblicz podmacierze C według wzoru:

- $C_{11} = \text{matrix_multiplication}(A_{11}, B_{11}, l) + \text{matrix_multiplication}(A_{12}, B_{21}, l)$
- $C_{12} = \text{matrix_multiplication}(A_{11}, B_{12}, l) + \text{matrix_multiplication}(A_{12}, B_{22}, l)$
- $C_{21} = \text{matrix_multiplication}(A_{21}, B_{11}, l) + \text{matrix_multiplication}(A_{22}, B_{21}, l)$
- $C_{22} = \text{matrix_multiplication}(A_{21}, B_{12}, l) + \text{matrix_multiplication}(A_{22}, B_{22}, l)$

4. Scalanie wyników:

- Połącz podmacierze $C_{11}, C_{12}, C_{21}, C_{22}$ w pełną macierz C za pomocą `merge_matrices()`.

5. Zwróć wynikową macierz C

Funkcja: `strassen_multiplication(A, B)` - Dane wejściowe:

- A, B: Kwadratowe macierze o rozmiarze $n \times n$ - **Wynik:**
- Macierz C, będąca wynikiem iloczynu $A * B$

Algorytm: 1. **Warunek bazowy:**

- Jeśli $n == 1$, wykonaj zwykłe mnożenie skalarne $C = A * B$ i zwróć wynik.

2. Podział macierzy:

- Podziel A na cztery podmacierze: $A_{11}, A_{12}, A_{21}, A_{22}$
- Podziel B na cztery podmacierze: $B_{11}, B_{12}, B_{21}, B_{22}$

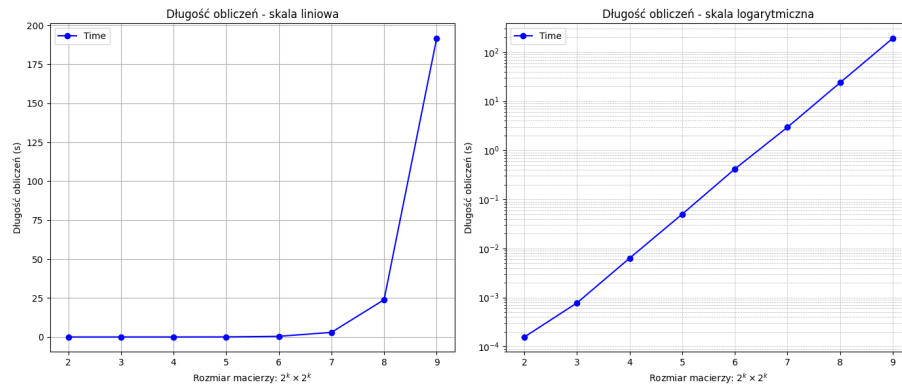
3. Obliczenie siedmiu macierzy pomocniczych M_i :

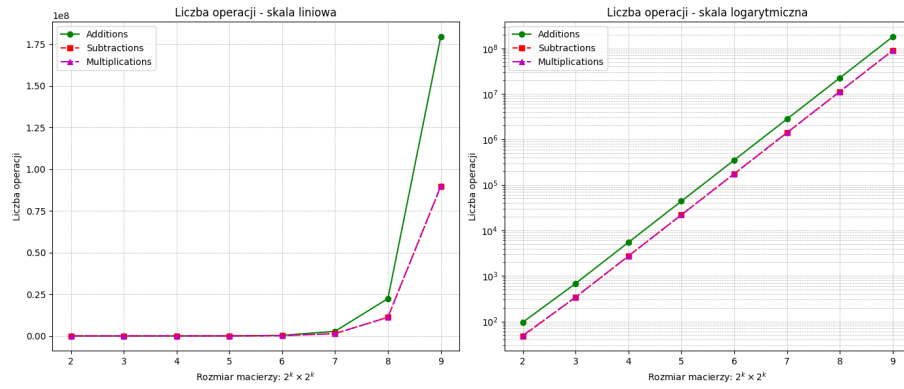
- $M1 = \text{strassen_multiplication}(A_{11} + A_{22}, B_{11} + B_{22})$

- $M2 = \text{strassen_multiplication}(A_{21} + A_{22}, B_{11})$
 - $M3 = \text{strassen_multiplication}(A_{11}, B_{12} - B_{22})$
 - $M4 = \text{strassen_multiplication}(A_{22}, B_{21} - B_{11})$
 - $M5 = \text{strassen_multiplication}(A_{11} + A_{12}, B_{22})$
 - $M6 = \text{strassen_multiplication}(A_{21} - A_{11}, B_{11} + B_{12})$
 - $M7 = \text{strassen_multiplication}(A_{12} - A_{22}, B_{21} + B_{22})$
4. **Obliczenie podmacierzy wynikowej macierzy C:**
- $C_{11} = M1 + M4 - M5 + M7$
 - $C_{12} = M3 + M5$
 - $C_{21} = M2 + M4$
 - $C_{22} = M1 - M2 + M3 + M6$
5. **Scalanie wyników:**
- Połącz $C_{11}, C_{12}, C_{21}, C_{22}$ w macierz C za pomocą `merge_matrices()`.
6. **Zwróć wynikową macierz C**

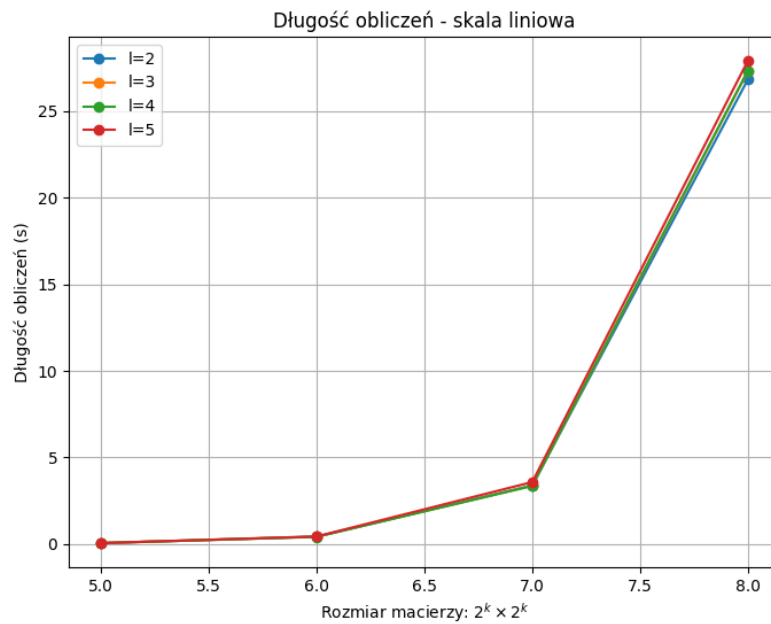
2. Wyniki

Obliczenia wykonaliśmy dla $k \in [2, 9]$ i otrzymane rezultaty przedstawiliśmy na wykresach poniżej. Każdy eksperyment został wykonany dla $l=4$.

Następnie przeprowadziliśmy doświadczenia ze zmienną wartością $l \in [2, 5]$

Możemy zauważyć niewielką różnicę w czasach wywołania dla różnych l - im mniejsza jego wartość tym obliczenia były nieznacznie szybsze. Wynika to z faktu, że mnożenie algorytmem **Strassena** jest szybsze od mnożenia metodą **Bineta**, więc im szybciej zaczniemy z niej korzystać w obliczeniach tym szybciej otrzymamy całościowe wyniki.